

Kiszl Péter – Szüts Etele

Cirkuszművészeti központok tartalomszolgáltatási modelljei – a COVID-19 idején

A tanulmány – a TMT 2020. évi 3. számában megjelent Cirkuszművészeti központok tartalomszolgáltatási modelljei című közlemény előre nem tervezett folytatásaként, az abban már vizsgált – öt jelentős cirkuszművészeti intézménynek a váratlanul bekövetkezett pandémiás helyzetre adott, személyes jelenléte nem igénylő, digitális megoldásokat eredményező válaszait tárja fel. A kutatás kiemelten foglalkozik a cirkuszművészeti intézmények közösségi média (facebook, Twitter, instagram, YouTube) aktivitásaival: a bejegyzésekről, az azokra érkezett reakciókról, a hozzászólásokról és a megosztásokról mutat összehasonlító statisztikákat. A vizsgálat érinti a cirkuszművészetet népszerűsítő online tevékenységek rendszerét, oktatási programok, képzések, rendezvények, illetve a közönséggel történő kapcsolattartásnak a jelenlegi rendhagyó körülmények közötti sajátosságait. A dolgozat a COVID-19 cirkuszművészetre gyakorolt digitális fejlesztési nyomásának nemzetközi spektrumú elemzésével további kulturális és oktatási területek innovációit, kísérleti projektek bevezetését, valamint a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ fejlesztését kívánja ösztönözni.

Tárgyszavak: cirkusz; adatbázis; közgyűjtemény; információmenedzsment; innováció; tartalomszolgáltatás; járvány

Bevezetés

A COVID-19-re adott reakciók világszerte eltérnek egymástól, de még az Európai Unió tagállamaiban sincs uniformizált válasz. Az államok válságkezelési módszereiben azonban közös pont, hogy a világjárvány hullámaihoz igazodva hol szigorítják a nem létfontosságú kulturális és oktatási intézmények személyes látogatását, hol ideiglenesen bezárják őket. Az intézmények szakmai tevékenységének nyilvánosság felé közvetítése az online megoldásokra, jellemzően a *közösségi médiára* korlátozódik.

A száz legnagyobb olaszországi múzeum koronavírus-kризishelyzetben folytatott online aktivitását elemző, jelen kutatás elvégzésére ötletet adó közelmúltbeli felmérés¹ például kimutatta, hogy a pandémia folyamányaként az itáliai kiállítóhelyek több mint kétszeresére növelték közösségi médiajelenlétüket. A tanulmány rávilágított arra, hogy a múzeumok a megnövekedett online aktivitásukat szeret-

nek fenntartani a jövőben is. A könyvtárak számára az *International Federation of Library Associations and Institutions* (IFLA, Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége) COVID-19 and the *Global Library Field* című oldala² gyűjti, illetve terjeszti a pandémiával kapcsolatos, széles körben adaptálható nemzetközi könyvtári jó gyakorlatokat. Magyarországon az *Országos Széchényi Könyvtárban* működő *Könyvtári Intézet Koronavírus és a könyvtárak* címmel folyamatosan aktualizált beszámolót³ tesz közzé. A könyvtárakban felgyorsult a digitalizálás, a technikai infrastruktúra megerősítése, a külső és belső kommunikációban, az oktatási és közösségi funkciók ellátása során a videokonferencia bevett gyakorlattá vált.⁴ Erősödött a könyvtárak szociális funkciója, a munkahelyek elvesztésével és az egészségügyi problémákkal, valamint a távmunkával és a távtanulással szembesülők támogatása minden eddiginél erőteljesebb prioritás.⁵

A közgyűjteményi példák analógiájára a COVID-19 lehetőséget teremt a művészetek és a kultúra társadalmi szerepének *újra-*, illetve *felértékelésére*. A pandémia utáni nyitás időszakától ismét létrejövő versenyhelyzetben a pozitív hatások megtartása az oktatási küldetésüket is teljesítő művészeti és a kulturális intézmények számára azonban várhatóan jelentős kihívás marad.⁶

2. Cél és módszertan

A TMT 2020. évi 3. számában megjelent közleményünkhöz⁷ szervesen kapcsolódó helyzetelemzésünkben a következő *öt cirkuszművészeti központ* 2020-ban folytatott közösségi média tevékenységét hasonlítjuk össze a pandémia előtti, 2019-es évben végzett online közönségkapcsolati működésével:

1. Centre National des Arts du Cirque (Châlons-en-Champagne, France);
2. Circusland, El Palau Internacional De Les Arts Del Circ – The International Palace of the Circus Arts (Besalú, Spain);
3. École nationale de cirque Montréal – National Circus School (Montréal, Canada);
4. National Centre for Circus Arts (London, United Kingdom);
5. Sirkusken tiedotuskeskus – CircusInfo Finland (Helsinki, Finland).

A korábbi munkánkban már rendszerezett, az *1. táblázatban* aktualizált közösségi média- elérhetőségek alapján azt vizsgáltuk, hogy (1) az egyes intézmények felületei milyen információkat tartalmaznak a koronavírus-járvánnyal kapcsolatosan, (2) segítségükkel hogyan szolgáltatnak a pandémia idején, illetve (3) összehasonlítottuk a különböző platformokon – facebook, *Twitter*, *instagram*, *YouTube* – tetten érhető aktivitásokat, a bejegyzésekre kapott reakciókat, valamint (4) felkutattuk a kifejezetten a pandémiás helyzetre adott válaszként készített sajtó gyártású online tartalmakat.

A tanulmány gerincét képező *2019. január és 2020. december között* keletkezett, kétéves időtávot felölelő adatokat 2021. január és 2021 márciusa között mentettük és elemeztük az *MS Excel* programban.

3. Eredmények

3.1. Honlapok

Az intézmények hivatalos honlapjain a '*pandemic*', a '*COVID-19*' és a '*coronavirus*' kulcsszavakkal kerestünk releváns tartalmakat.

A *National Circus School* honlapjának több menüpontjában található információk a koronavírussal összefüggésben. A *National Circus School* 71 olda-

1. táblázat

A cirkuszművészeti központok hivatalos honlapjai és közösségi média felületei

intézmény	CircusInfo Finland	École nationale de cirque Montréal	Centre National des Arts du Cirque	National Centre for Circus Arts	Circusland
hivatalos honlap (angol)	https://sirkusinfo.fi/en	https://ecolenationaledecirque.ca/en	https://www.cnac.fr/article/946	https://www.nationalcircus.org.uk	https://circusland.org
facebook	https://www.facebook.com/sirkusinfo	https://www.facebook.com/ecolenationaledecirque	https://www.facebook.com/CNACChalons	https://www.facebook.com/NationalCentreforCircusArts	https://www.facebook.com/circuslandbesalu
Twitter	https://twitter.com/sirkusinfo	https://twitter.com/ENC_EcoleCirque	–	https://twitter.com/nationalcircus	https://twitter.com/circusland_tw
instagram	https://www.instagram.com/sirkusinfo/?hl=fi	https://www.instagram.com/ecolenationaledecirque	https://www.instagram.com/cnac_chalons	https://www.instagram.com/nationalcircus/	https://www.instagram.com/circuslandbesalu
YouTube	–	https://www.youtube.com/channel/UCUGdWHDsKDB-654FYxvoRFEQ	–	https://www.youtube.com/user/CircusSpaceLondon	–

las, francia nyelvű *COVID-19 Guide Des Mesures Sanitaires En Temps De Pandémie* című dokumentumban⁸ összegzi az intézmény pandémiával kapcsolatos egészségügyi előírásait. A National Circus School a COVID-19 járvány miatt, valamint annak érdekében, hogy megfeleljenek a quebeci és kanadai kormányok által kiadott irányelveknek lemondta *Summer Camp*-jét⁹, továbbá a többszörös utazási korlátozások és a hatályos egészségügyi intézkedések miatt online tartotta a felvételi vizsgáját¹⁰. Normál körülmények között az iskola diákjai előadásokkal zárják a tanévet. A jelenlegi helyzetben ez nem volt megoldható, ezért rendhagyó módon egy ötrészes dokumentumfilm-sorozatot készítettek *The Circus Must Go On!* címmel, amely a világjárvány tanulók munkájára gyakorolt hatását mutatja be¹¹.

A londoni *National Centre for Circus Arts* a főoldalán felhívja a figyelmet koronavírussal foglalkozó menüpontjára. A honlap több menüpontjában is vannak információk a víusról. A National Centre for Circus Arts 13 oldalas, *Reopening strategy & user guidance* című dokumentumban¹² összegzi az intézmény újrainításának kereteit és a pandémiával kapcsolatos egészségügyi előírásait. A felsőoktatási tevékenység, a *Centre for Advanced Training (CAT)* és a *London Youth Circus* program online zajlik. Az intézmény munkatársai otthonról tartják a kapcsolatot az érdeklődőkkel. Nincsenek személyes meghallgatások, minden pályázónak videóval és online űrlappal kell jelentkeznie a képzésekre. A pályaválasztás előtt állóknak *Virtual Degree Open Day*-t tartottak Youtube-on és Zoom-on.¹³

A járványügyi helyzet kevés pozitív hozadékai közé tartozik, hogy a szakmai programok, konferenciák, workshopok online térbe kerülésével azok is részt tudnak venni rajtuk, akiknek eddig földrajzi és/vagy finanszírozási akadályok miatt nem volt lehetőségük. Az egyéves *NuoraNORD Incubator* projektet¹⁴ a hat *Baltic Nordic Circus Network (BNCN)* tag koordinálja, köztük a *CircusInfo Finland*. Célja, hogy fellendítse a cirkuszi kezdeményezéseket a régióban. A pandémia miatt az összes esemény online szerveződik. A *Focus on the Nordics* online beszélgetésben¹⁵ már 2020. január 20-án finn és norvég cirkuszművészeti előadók osztották meg

a gondolataikat arról, hogy a COVID-19 időszakában milyen tevékenységeket terveznek a következő években és milyen előfeltételekkel.

A spanyol Circusland és a francia Centre National des Arts du Cirque hivatalos honlapján nem szerepel pandémiával kapcsolatosan közlemény.

3.2. Közösségi média

Az öt cirkuszművészeti központ közül mindegyiknek van facebook és instagram oldala. Twitter fiókot csak a Centre National des Arts du Cirque nem üzemeltet, YouTube csatornát viszont az École nationale de cirque Montréal és a National Centre for Circus Art birtokol.

3.2.1. Facebook

A 2. táblázat mutatja, hogy a cirkuszművészeti központok facebook oldalainak aktivitása, valamint követőinek és kedvelőinek száma nagymértékben eltér az egyes intézményeknél. A felsőoktatási tevékenységet is végző intézmények lényegesen több követőt és kedvelőt tudhatnak maguk mellett. A legnagyobb facebook oldalt az *École nationale de cirque Montréal* építi, a kanadai intézményt a tanulmány írásakor 21 962 ember követi, második a londoni *National Centre for Circus Arts* 17 410 követővel.

2. táblázat

A cirkuszművészeti központok facebook követőinek és kedvelőinek száma (2021. február 11.)

intézmény	követők száma	kedvelők száma
CircusInfo Finland	1 461	1 235
École nationale de cirque Montréal	21 962	19 934
Centre National des Arts du Cirque	8 530	7 928
National Centre for Circus Arts	17 410	16 063
Circusland	1 415	1 327

A 3. táblázat a cirkuszművészeti intézmények 2020-ban végzett facebook aktivitását összegzi. A *National Centre for Circus Arts* 217 facebook bejegyzésével magasan vezet a vizsgált intézmé-

nyek között, bejegyzéseik száma szinte nem is csökkent a 2019-ben tapasztalható aktivitásukhoz viszonyítva. Második az *École nationale de cirque Montréal* 168 bejegyzéssel 2020-ban, ami közel 50%-os csökkenést jelent a 2019-es évhez képest. A *CircusInfo Finland* volt az egyetlen intézmény, amely több bejegyzést, összesen 134-et tett közzé 2020-ban, mint 2019-ben, amikor 123-at.

3. táblázat

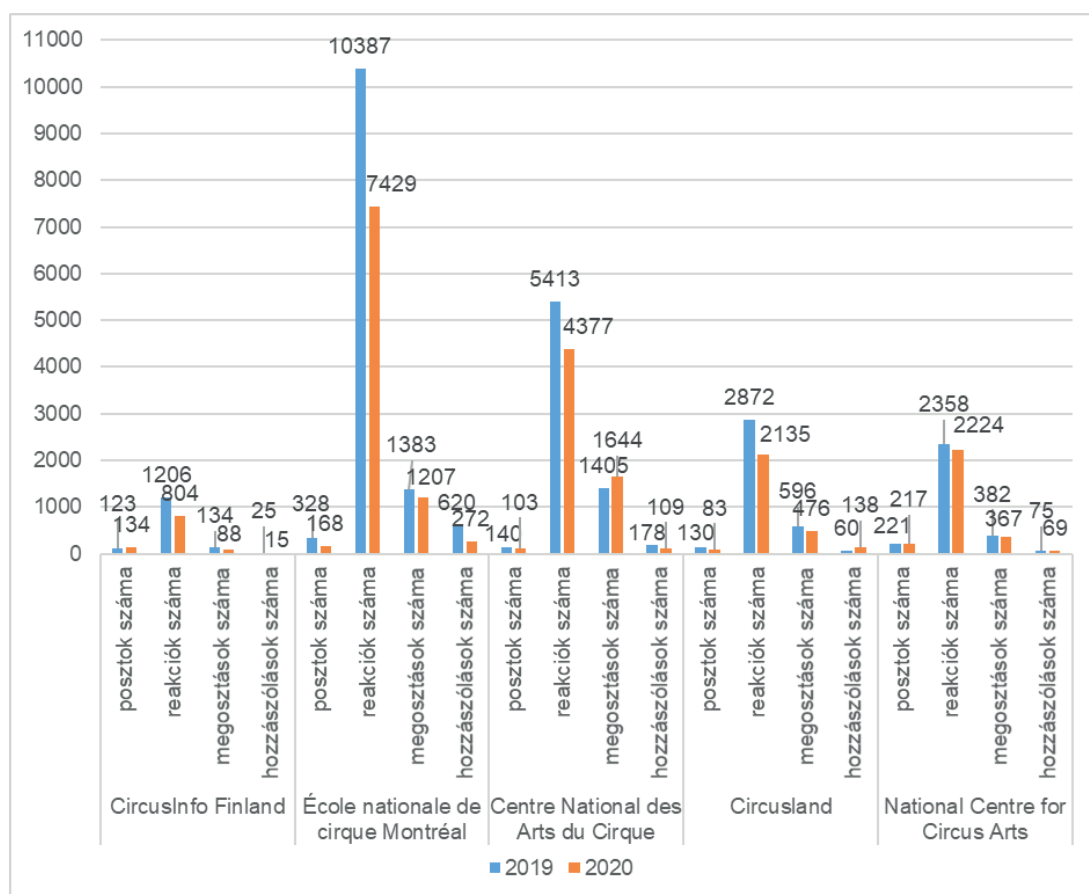
A cirkuszművészeti központok facebook posztjainak száma 2019-ben és 2020-ban

intézmény	2019 posztok száma	2020 posztok száma
CircusInfo Finland	123	134
École nationale de cirque Montréal	328	168
Centre National des Arts du Cirque	140	103
National Centre for Circus Arts	221	217
Circusland	130	83

Az 1. ábra a facebook bejegyzésekre adott reakciókat (Like, Love, Haha, Wow, Sad, Angry) mutatja. Megállapítható, hogy valamennyi intézmény kevesebb visszajelzést kapott 2020-ban, mint 2019-ben. A facebook posztok számának és a rájuk kapott reakciók számának csökkenésével jellemzően a megosztások és a kommentek száma is csökkent. Ez alól kivételt képez a *Circusland*, amelynek a posztjaira több komment érkezett 2020-ban, mint 2019-ben és a *Centre National des Arts du Cirque*, amely több megosztást kapott 2020-ban, mint 2019-ben. A spanyolországi Katalónia cirkuszművészettel kapcsolatos múzeumi feladatokat is ellátó *Circusland* adatainak értelmezéséhez megjegyezzük, hogy új intézmény, melynek megnyitását 2020 tavaszára tervezték.

3.2.2. Instagram

A facebook után a legtöbbet használt közösségi médiafelület az instagram. A megosztott rövid videókat tartalmazó posztok esetében ugyan látható

1. ábra Facebook aktivitások száma 2019–2020

a nézők száma is, azonban ezeket nem vizsgáltuk, mivel egy képtípusú bejegyzés esetén nem kapunk róla információt, hogy hányan látták, csak a rájuk leadott kedvelések (like-ok) számát ismerhetjük.

A 4. táblázatban összehasonlított instagram accountok esetében is elmondhatjuk, hogy a felsőoktatási tevékenységet is folytató intézmények aktívabban használják ezt a platformot. Arányaiban hasonló a vizsgált instagram account-ok követőinek a száma az intézmények facebook oldalainak követőihez viszonyítva. Kivételt képez a *National Centre for Circus Arts*, amelynek több mint háromszor annyi instagram követője van, mint facebook követője.

4. táblázat

A cirkuszművészeti központok instagram követőinek és követéseinek száma (2021. február 8.)

intézmény	követők száma	követések száma
CircusInfo Finland	1 302	760
École nationale de cirque Montréal	29 578	534
Centre National des Arts du Cirque	2 481	86
National Centre for Circus Arts	54 388	1 333
Circusland	435	26

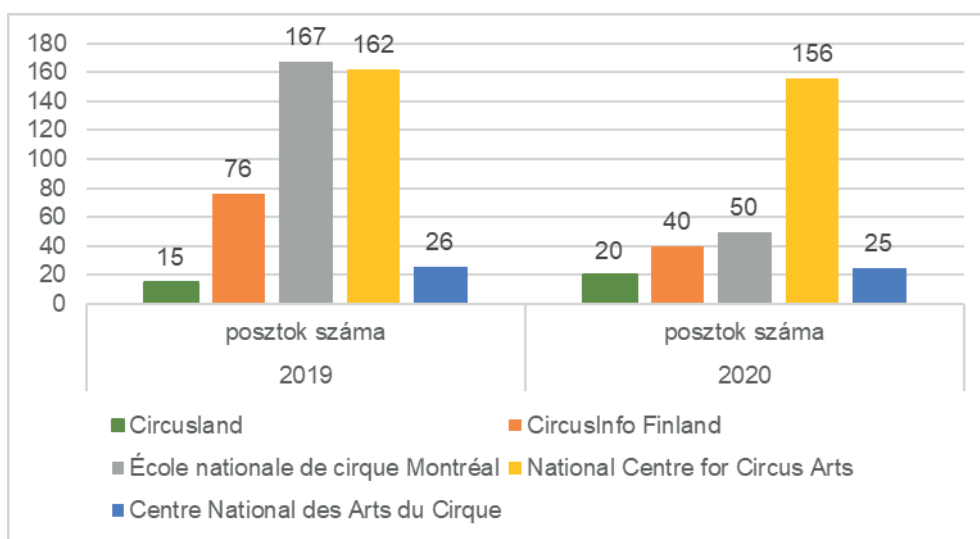
A 2. ábrán láthatjuk, hogy a londoni cirkuszművészeti központ 2020-ban is szinte ugyanannyi

posztot tett közzé, mint 2019-ben, igaz ez a francia *Centre National des Arts du Cirque*-re is. Nagy visszaesés látható a *CircusInfo Finland* és az *École nationale de cirque Montréal* esetében. A finn intézmény közel feleannyi posztot tett közzé, a kanadai pedig kevesebb, mint harmadannyi tartalmat tudott megosztani a követőivel.

A posztokra adott like-ok számát a 3. ábráról olvashatjuk le. A *CircusInfo Finland* és az *École nationale de cirque Montréal* esetében csökkent legjobban a like-ok száma. A *National Centre for Circus Arts* posztjaira leadott like-ok esetében is csökkenés látható; ez annak köszönhető, hogy jellemzően rövid videókat osztott meg az intézmény, amelyeknél az instagram nem jeleníti meg a like-ok számát, csak a sok esetben több ezres megtekintést. Ezeket a számokat, ahogy korábban már említettük, a vizsgálat során nem használtuk. A *Circusland* és a *Centre National des Arts du Cirque* megjelenéseivel nőtt az instagram posztokra leadott like-ok száma.

3.2.3. Twitter

Az 5. táblázatból jól látszik, hogy a *National Centre for Circus Arts* rendelkezik a legaktívabb Twitter csatornával, majdnem ötször több követővel, és tízszer több tweet-et tett közzé a második helyen álló *École nationale de cirque Montréal*-nál.

2. ábra Instagram posztok száma 2019–2020

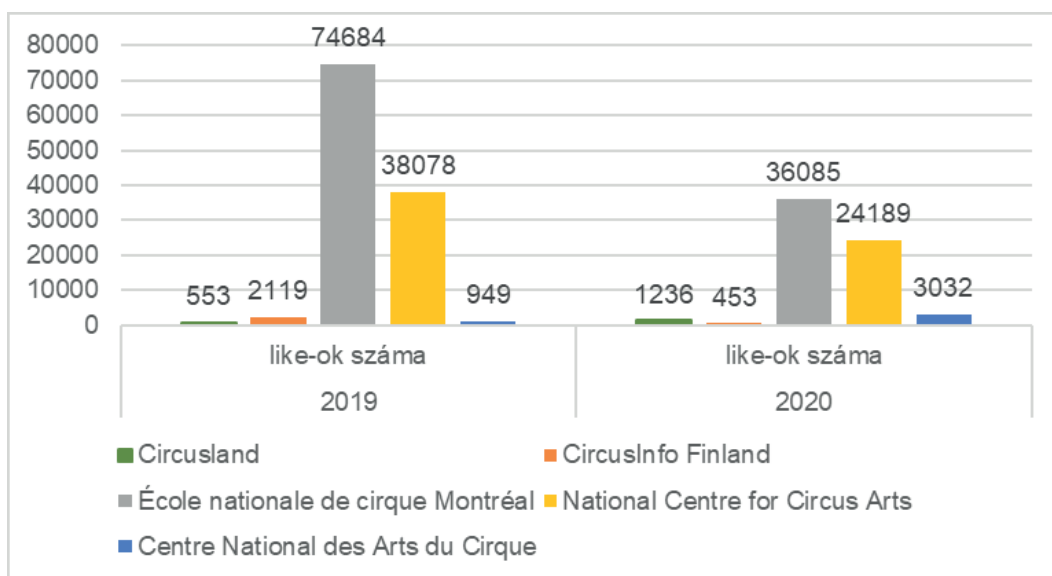

5. táblázat

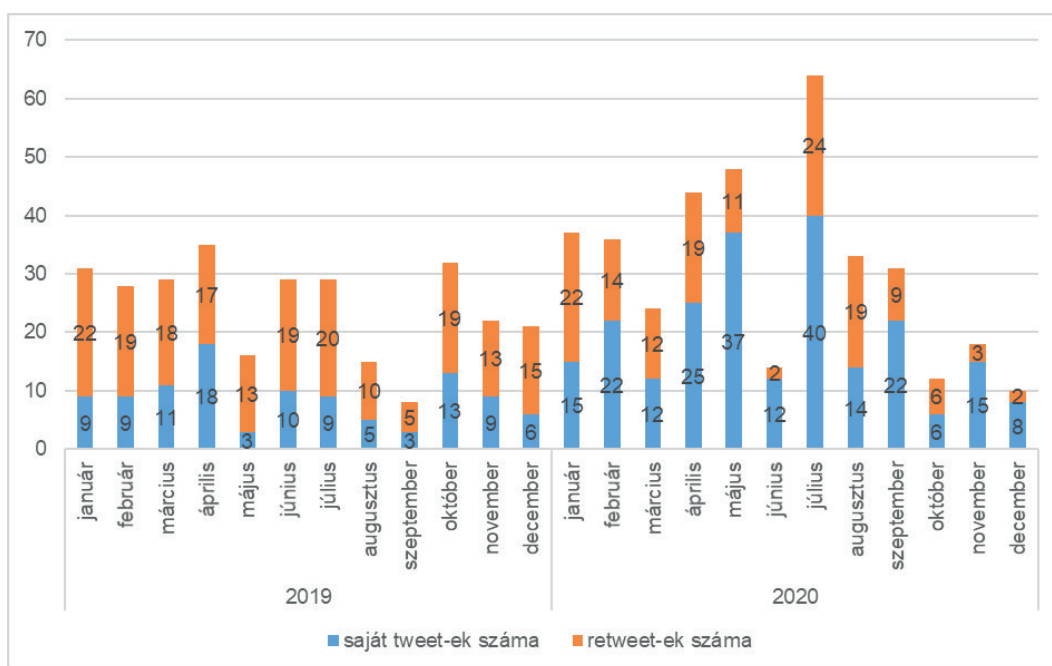
A cirkuszművészeti központok Twitter követéseinek, követőinek és tweet-jeinek száma (2021. február 23.)

intézmény	követések száma	követők száma	összes tweet száma
CircusInfo Finland	675	757	1 032
École nationale de cirque Montréal	404	2 271	964
National Centre for Circus Arts	2 795	11 051	10 200
Circusland	63	136	142

A 4. ábra szemlélteti, hogy a *National Centre for Circus Arts* Twitteren 2020 több hónapjában is növelte a saját tweet-jeinek és más Twitter csatornáktól származó retweet-jeinek a számát. Összességében megdupláztta a saját tweet-jeinek a számát 2020-ban. A 6. táblázat érzékelteti, hogy a többi vizsgált cirkuszművészeti központtal eltérő a helyzet. Az *École nationale de cirque Montréal* a 2019-ben megosztott összes tweet-jének csupán 35%-át tette közzé 2020-ban. A *CircusInfo Finland* Twitter tevékenyége is nagymértékben visszaesett,

3. ábra Instagram like-ok száma 2019–2020

4. ábra National Centre for Circus Arts tweet-jeinek a száma 2019–2020

6. táblázat

A cirkuszművészeti központok tweetjeinek száma 2019-ben és 2020-ban

intézmény	2019		2020	
	saját tweet-ek száma	retweet-ek száma	saját tweet-ek száma	retweet-ek száma
CircusInfo Finland	29	17	6	7
École nationale de cirque Montréal	198	44	65	3
National Centre for Circus Arts	105	190	228	143
Circusland	25	56	0	40

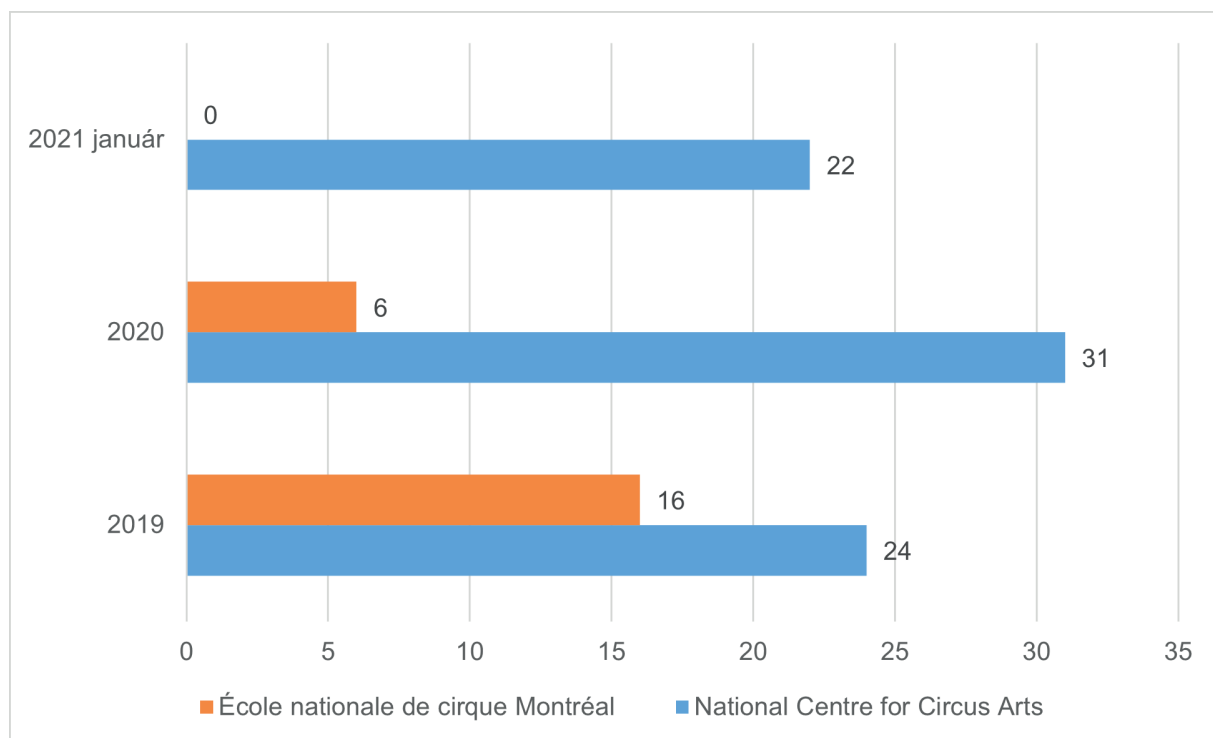
2020 júliusától decemberéig nem is osztottak meg tartalmat a csatornájukon. A *Circusland* pedig nem osztott meg saját tartalmat, csak más szervezetek cirkuszművészettel, illetve magával a besalúi központtal kapcsolatos híreket osztott meg.

Centre for Circus Arts két évvel később, 2010-ben hozott létre YouTube csatornát, de azt lényegesen aktívabban használja, összesen 347 videót töltöttek fel, amelyek 2 308 123 megtekintést kaptak.

3.2.4. YouTube

A vizsgált cirkuszművészeti központok közül két intézmény, az *École nationale de cirque Montréal* és a *National Centre for Circus Arts* rendelkezik YouTube csatornával. Az *École nationale de cirque Montréal* 2008-ban csatlakozott a platformhoz, a tanulmány írásáig 132 videót töltött fel, amelyek összesen 297 674 megtekintést kaptak. A *National*

Az 5. ábrán láthatjuk, hogy míg az *École nationale de cirque Montréal* 2019-ben 16 videót, 2020-ban már kevesebb mint a felét, csak 6 videót, míg 2021 első hónapjában egyetlen videót sem osztott meg a YouTube csatornájának a követőivel, addig a *National Centre for Circus Arts* 2019-ben 24 videót, 2020-ban 30%-kal több, 31 videót töltött fel, továbbá érdekességképpen említjük, hogy 2021 januárjában már 22 videót tett közzé.

5. ábra YouTube videók száma évente

A National Centre for Circus Arts 2020-as világvárvány okozta lezárás (lockdown) enyhítésére a YouTube csatornáján elindította a *Circus Fitness at Home* videósorozatát,¹⁶ amely két részből áll. Az egyedülálló és kreatív módszerekkel létrehozott *Front Room Fitness* cirkusz alapú gyakorlatokat kínál a mozgásra vágyóknak, a *Family Circus* pedig egy hatrészes videósorozat, ami 3–6 éves gyermekek és szülei számára közösen, otthon végezhető „cirkuszi” gyakorlatokat közvetít online.

4. Összegzés

A vizsgált cirkuszművészeti központokat a COVID-19 okozta világvárvány fokozottan érintette, a fizikai jelenlétet igénylő funkciókat a koronavírus hullámaihoz igazodva korlátozták. Az *oktatási tevékenység* is folytató intézmények közül az École nationale de cirque Montréal és a National Centre for Circus Arts járvánnyal kapcsolatos útmutatókat (COVID-19 Guide Des Mesures Sanitaires En Temps De Pandémie és a Reopening strategy & user guidance) készítettek, a lehetőségekhez képest átálltak az online (távolléti) képzésre. A diákok felvételi vizsgálója, a cirkuszművészeti konferenciák, a szakmai továbbképzések és más rendezvények is a virtuális térbe kerültek át. Több konferencia, szakmai beszélgetéssorozat foglalkozott a COVID-19 cirkuszművészeti központokra gyakorolt hatásával. Az otthoni munkavégzésre (home office) vonult szakemberek ezeken az *eseményeken* videokonferencia útján, a jelenléti formánál egyszerűbben és költséghatékonyabban, ezáltal nagyobb számban tudtak részt venni. Az intézmények évek óta megtalálhatók a *web 2.0* világában, a National

Centre for Circus Arts már 2007 novembere óta rendelkezik facebook csatornával. Az intézmények aktívan használják a különböző közösségi oldalak adta lehetőségeket, azonban a pandémia okozta lezárásokkal nemcsak a közönségeiket megszólító programjaik száma, hanem 2020 második felében a közösségi oldalakon folytatott közönségkapcsolati tevékenységük is jellemzően csökkent. Nagy különbség látható viszont abban, hogy az egyes intézmények mely közösségi oldalak használatát részesítik előnyben, melyik platformokon mennyire aktívak, illetve, hol van nagyobb közönségük. Az instagram, a Twitter és a YouTube felületén a National Centre for Circus Arts vezet, míg a facebookon az École nationale de cirque Montréal a győztes. Egyes cirkuszművészeti központok a COVID-19 okán több olyan *digitális online tartalmat* hoztak létre, amelyek a világvárvány nélkül valószínűsíthetően nem születtek volna meg (National Centre for Circus Arts hatrészes *Circus Fitness at Home* videósorozata, National Circus School ötrészes *The Circus Must Go On!* dokumentumfilm-sorozata). Ezeket a tartalmakat legkönnyebben a közösségi médián keresztül tudták eljuttatni az érdeklődők számára.

A pandémia által felgyorsult digitális nyomás körültekintő hatásvizsgálata *komplex megközelítést* igényel és még hosszú ideig sok feladatot ró a kutatókra.¹⁷ Tanulmányunk ehhez illeszkedve a nemzetközi szaksajtóban is *alulreprézantált cirkuszművészet* meghatározó külföldi intézményeinek a COVID-19 alatti rendhagyó tartalomszolgáltatási tevékenységét megőrkítő *pillanatfelvétellel* kíván adatokkal szolgálni.

Készült az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával.

Beérkezett: 2021. V. 18-án.

Hivatkozások

¹ AGOSTINO, Deborah – ARNABOLDI, Michela – LAMPIS, Antonio: Italian state museums during the COVID-19 crisis: from onsite closure to online openness. = *Museum Management and Curatorship*. 35. évf. 2020. 4. sz. 362–372. p. <https://doi.org/10.1080/09647775.2020.1790029> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]

² IFLA hivatalos oldala. COVID-19 and the global library field <https://www.ifla.org/covid-19-and-libraries> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]

³ Könyvtári Intézet. Koronavírus és a könyvtárak, 2020 őszétől (a beszámoló folyamatosan frissül) <https://ki.oszk.hu/node/9835> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]

⁴ BREEDING, Marshall: A global crisis may reshape library services = *Computers in Libraries*. 40. évf. 2020. 4. sz. 9–11. p. <https://www.infoday.com/cilmag/may20/Breeding--A-Global-Crisis-May-Reshape-Library-Services.shtml> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]

- ⁵ ALA hivatalos oldala. 2021 State of America's Libraries, Special Report: COVID-19 <http://www.ala.org/news/sites/ala.org.news/files/content/State-of-Americas-Libraries-Report-2021-4-21.pdf> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ⁶ MEYRICK, Julian – BARNETT, Tully: From public good to public value: arts and culture in a time of crisis. = Cultural Trends. 30. évf. 2021. 1. sz. 75–90. p. <https://doi.org/10.1080/09548963.2020.1844542> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ⁷ KISZL Péter – SZÜTS Etele: Cirkuszművészeti központok tartalomszolgáltatási modelljei. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 67. évf. 2020. 3. sz. 140–160. p. <https://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/12538> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ⁸ École nationale de cirque Montréal hivatalos oldala. COVID-19 Guide Des Mesures Sanitaires En Temps De Pandémie, 2020 https://ecolenationaledecirque.ca/sites/default/files/content-image/guide_des_mesures_sanitaires_en_temps_de_pandemie_covid-19_ecole_nationale_de_cirque.pdf [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ⁹ École nationale de cirque Montréal hivatalos oldala. Programs, Our Summer Camps <https://ecolenationaledecirque.ca/en/programs/our-summer-camps> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹⁰ École nationale de cirque Montréal hivatalos oldala. Events, Entrance exam <https://ecolenationaledecirque.ca/en/events/entrance-exam> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹¹ École nationale de cirque Montréal hivatalos oldala. Events, The Circus Must Go On! <https://ecolenationaledecirque.ca/en/events/circus-must-go> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹² National Centre for Circus Arts hivatalos oldala. Reopening strategy & user guidance, 2020 https://www.nationalcircus.org.uk/docs/COVIDpolicy_1604622816.pdf [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹³ National Centre for Circus Arts YouTube lejátszási listája. Virtual Degree Open Day – 2021. január 28. csütörtök https://www.youtube.com/playlist?list=PL_8OV8q0B2KF-BYJxWbwSnyk930qF-2Gh9 [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹⁴ CircusInfo Finland hivatalos oldala. BNCN members collaborating on NuoraNORD Incubator project <https://sirkusinfo.fi/en/2020/10/bncn-members-collaborating-on-nuora-nord-incubator-project> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹⁵ CircusInfo Finland hivatalos oldala. Wed 20 Jan, 14–15.30: On the Lookout vol. 3 – Focus on the Nordics <https://sirkusinfo.fi/en/2021/01/ke-20-1-klo-14-15-30-on-the-lookout-vol-3-fokuksessa-pohjoismaat> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹⁶ National Centre for Circus Arts, YouTube playlist, Circus Fitness at Home https://www.youtube.com/watch?v=OclLM3M3cg&list=PL_8OV8q0B2KELdvOUPsZI8jq-hOx0ogzu5&ab_channel=NationalCentreforCircusArts [Utolsó elérés: 2021. május 18.]
- ¹⁷ JONES, Sara: Optimizing public library resources in a post COVID-19 world. = Journal of Library Administration, 60. évf. 2020. 8. sz. 951–957. p. <https://doi.org/10.1080/01930826.2020.1820281> [Utolsó elérés: 2021. május 18.]

Kiszl Péter

habilitált egyetemi docens,
az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének igazgatója,
Információtudományi Tanszékének és Könyvtártudományi doktori programjának vezetője.
E-mail: kiszl.peter@btk.elte.hu

Szüts Etele

a Forum Hungaricum Nonprofit Kft. Digitálisarchívum-fejlesztési Osztályának vezetője,
az ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola Könyvtártudományi doktori programjának hallgatója.
E-mail: szuts.etele@forumhungaricum.hu